

do_co_mo_mo_

Fișă minimală documentare 2003

Girată de organizația membră națională/regională: OAR

0.1 Fotografia clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii

descrise: Teatrul Național Târgu Mureș

sursa:

data:

1. Identitatea clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii:

1.1 numele actual:

Teatrul Național Târgu Mureș

1.2 variantă sau nume trecut

Teatrul de Stat

1.3 numărul și numele străzii

Piața Trandafirilor nr. 1

1.4 oraș:

Târgu Mureș

1.5 regiunea/statul:

județul Mureș

do_co_mo_mo_

1.6 cod poștal:	540049
1.7 țara:	Romania
1.8 cod topografic național	Lat: 46°33'15"N 24°33'38"
1.9 clasificare/tipologie	REC
1.10 statut de protecție & data	Este în pregătire dosarul de clasare ca monument Istoric.

2 Istoria clădirii

2.1 rezumatul inițial/scop	Problema construirii unui teatru în Târgu Mureș a fost pusă pentru prima dată pe la începutul anilor '60 ai sec. XX. Amplasamentul teatrului a fost decis în urma unor studii care au debutat în 1964 și au durat circa patru ani, construcția propriu-zisă fiind finalizată în 1972. Pentru a crea spațiul necesar teatrului, au fost demolate o clădire barocă, datând de pe la mijlocul sec. XVIII, și un număr de clădiri mai mici. Spațiul nou creat a permis proiectanților edificarea, în jurul Teatrului, a unui ansamblu de construcții (blocuri de locuințe cu spații comerciale la parter, hotel, spații de alimentație publică și servicii) care să constituie nucleul unui nou centru, integrat zonei comerciale și culturale a orașului. Teatrul a fost inaugurat la 13 octombrie 1973.
2.2 date: contractare / recepția lucrării	șef de proiect arhitect Constantin Săvescu, colectiv de arhitecți: Vladimir Slavu, Mihaela Sava, Aurel Sârbu
2.3 arhitecți proiectanți și alții arhitect	Mobilier - arh. Vasile Rado. Tapiserii: artist plastic Aspazia Burduja
2.4 alții asociați cu clădirea	
2.5 modificări importante cu datele aferente nu sunt	
2.6 funcție actuală	Teatru
2.7 stare actuală bună	

3 Descriere

3.1 descrierea generală

Clădirea Teatrului are plan în L, cu latura principală (latura scurtă) spre Piață și latura lungă spre strada Aurel Filimon. Latura principală, vizibilă din Piață, este ocupată de sala de spectacole și spațiul de recepție dezvoltat pe două niveluri înalte. Cealaltă latură a clădirii, cu trei niveluri, este ocupată de spațiile de pregătire a spectacolelor, care cuprind și o curte interioară necesară manevrării și degajării decorurilor.

Fațada principală, orientată spre Piața Trandafirilor, este dominată de forma foarte elaborată a ușilor de la intrare și de forma general-concavă, cu suprafața mediană vitrată, a nivelului doi al foaierei. Fațadele laterale sunt ritmate de schimbările de planuri și de ferestrele înguste iar fațada posterioară de cele două registre de ferestre. Acoperișul cu multiple pante accentuează dinamica volumului general al clădirii.

Sala de spectacole, cu o capacitate de 600 de locuri, este o sală de tip italian, în amfiteatru continuu, cu circulații laterale și un număr redus de loji: câte trei loji laterale și trei loji de fund. Scena are numai două buzunare – lateral și de fund. În ceea ce privește spațiile pentru pregătirea spectacolelor, s-a încercat gruparea spațiilor destinate actorilor și serviciului administrativ al

do_co_mo_mo_

teatrului pe trei laturi ale curții interioare, spațiile necesare pregătirii, depozitării și manevrării decorurilor fiind amplasate pe cea de-a patra latură a curții și în curtea interioară. Interioarele spațiilor de primire și sala, concepute de proiectanți în spiritul eleganței decorațiilor celor două clădiri publice reprezentative ale orașului – Palatul Culturii și Prefectura – se remarcă prin deosebita calitate a execuției și atenția acordată finisării detaliilor. Foaierul, gândit ca un spațiu aproape capsulat, este dispus pe două niveluri care comunică prin două elegante scări elicoidale. Parterul, care se remarcă prin tratarea îngrijită a pavimentului, adăpostește bufetul și garderoba, nivelul doi al foaierei fiind tratat prin excelență ca spațiu de reprezentare: ferestrele înalte, în ancadramente late din lemn lustruit, alternează cu pereții acoperiți cu tapiserii cu motive predominant vegetale, plafonul din lemn are multiple modificări de plan, sugerând forme gotice, completate de intrarea la lojile de fund, care sugerează tubulatura unei orgi; corpurile de iluminat globulare accentuează aspectul festiv al interiorului. Mobilierul împrumută detalii din repertoriul de forme al barocului.

Sala de spectacole preia de la foaier plafonul din lemn, cu multiple modificări de plan și ciorchinii de corpuri de iluminat globulare, aspectul festiv fiind aici accentuat de prețiozitatea cromaticii și materialelor scaunelor – catifea de un roșu diluat și tetiere de mătase brodată.

3.2 construcție

Clădirea și-a păstrat destinația de teatru. Are stare bună de conservare, singura reparație mai importantă fiind înlocuirea unei părți a învelitorii.

3.3 context

Privită dinspre Piața Trandafirilor, caracterizată de fronturi compacte de clădiri cu 2-3 niveluri, dezvoltate în parcele înguste și dominată stilistic de Secession, clădirea Teatrului nu face notă discordantă datorită fațadei sale elaborate și efectului de perspectivă, accentuat de tratarea în amfiteatru a solului, ca și de faptul că o parte a fațadei asimetrice a clădirii este mascată de amenajările peisagistice ale Pieței Teatrului. Privită dinspre str. Aurel Filimon, clădirea pare mult mai masivă, atât datorită denivelării solului, cât și datorită faptului că nu beneficiază de asimetria și vibrația care caracterizează fațada principală.

4 Evaluare

4.1 tehnică

În ceea ce privește dotarea tehnică, clădirea Teatrului a fost concepută astfel încât să fie posibile oricând actualizări ale acesteia.

4.2 socială

Finalizat la începutul deceniului șapte al sec. XX, Teatrul Național din Târgu Mureș este contemporan cu alte două lăcașuri similare, Teatrul Național din București și Teatrul Național din Craiova. Pe lângă comanda politică, ridicarea acestor clădiri a corespuns unei nevoi locale de diversificare a vieții culturale și de reînviere a unei tradiții artistice, întreruptă de perioada de rigiditate proletcultistă corespunzând instalării comunismului în România. În timp, Teatrul din Târgu Mureș a polarizat nu numai viața teatrală a localității ci și a zonei geografice în care se află, situație care durează și în prezent.

4.3 culturală & estetică

Valoarea arhitecturală a clădirii este dată atât de coerența compoziției și plastica fațadelor și interioarelor, cât și de rafinamentul componentelor artistice. Prin integrarea în construcție a unor elemente din arhitectura tradițională a zonei, Teatrul Național din Târgu Mureș este considerat ca inițiatorul unui stil în arhitectura modernă din România, stil care ar putea fi denumit „noul regionalism” sau „regionalism postbelic”. De remarcat că aceste elemente – de la cele inspirate de arhitectura medievală a Cetății, la cele aparținând Secessionului orașului modern –, nu au fost "aplicate" pe obiectul de arhitectură ci fac parte organică din structura sa. Ulterior acest „stil” a fost folosit în decorarea construcțiilor din multe centre urbane, create în anii '80 ai sec. XX, atât din Transilvania cât și în alte zone ale țării. Ulterior acest „stil” a fost folosit în crearea construcțiilor din multe centre urbane, atât din Transilvania cât și în alte zone ale țării. La acestea se adaugă valoarea urbanistică a ansamblului care a fost generat de clădirea teatrului din Târgu Mureș, caracterizat drept „unul din cele mai încheiate și reușite ansambluri urbanistice moderne (Iotzu, *Teatrul*, p. 113)”.

4.4 istorică

Alături de teatrele menționate mai sus și de alte clădiri cu funcțiuni asemănătoare, respectiv case de cultură, construite în marile orașe ale țării în aceeași perioadă, clădirea teatrului din Târgu Mureș ilustrează decizia politică de a dota fiecare reședință de județ cu infrastructura necesară unei vieți culturale active.

4.5 evaluare generală

Datorită atât calităților arhitecturale intrinseci, cât și datorită faptului că a creat un stil arhitectural și urbanistic („noul regionalism” sau „regionalism postbelic”), folosit într-un mare număr de orașe din țară în anii '80 ai sec. XX în construirea noilor centre urbane, clădirea Teatrului Național din Târgu Mureș poate fi considerată ca o contribuție majoră la conturarea profilului arhitecturii moderne din România.

5 Documentare

5.1 principalele referințe

1. *Teatrul de Stat din Târgu-Mureș. Convorbire cu arhitectul Constantin Săvescu*, în revista " Arhitectura" nr.1/1974, pp. 31-39
2. Damian, Ascanio. *Teatrele din Craiova și Târgu-Mureș*, în revista "Arhitectura" nr.1/1974, pp. 13-15
3. Iotzu, Alexandru. *Teatrul, act de creație arhitecturală*. Ed. Tehnică, București, 1981, pp. 112-113.

do_co_mo_mo_

5.2 material vizual atașat
5.3 raportor/data Adriana Stroe 2012

6 Examinarea raportului de către ISC/R

Numele membrului ISC examinator:

data examinării:

aprobarea:

grup de lucru nr. ref.:

NAI nr. ref. :

comentarii:

Fișă elaborată în cadrul proiectului Fundației Culturale Inform,

finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

do_co_mo_mo_

Revizuirea 2003 membrii ISC/R
numai pentru birou

grupul de lucru internațional pentru
documentarea și conservarea
clădirilor, siturilor și vecinătăților
imobilelor moderne